

371

Besluit van 7 juli 1987, houdende wijziging van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., het Eindexamenbesluit l.b.o., het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978, het Besluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en het Besluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-m.e.a.o.

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, mede namens Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen en Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 24 maart 1987, nr. 8627/3179, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 22, eerste en tweede lid, 23, eerste en tweede lid, 29, vijfde lid, en 60, vijfde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1986, 552);

Gehoord de Onderwijsraad (advies van 16 januari 1987, nr. OR/961 S);

De Raad van State gehoord (advies van 16 juni 1987, nr. W05.87.0130);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, mede namens Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen en Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 3 juli 1987, nr. 9232/3179, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 190)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 2 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het tweede lid wordt vervangen door:
2. Het eindexamen m.a.v.o. kan per vak worden afgelegd volgens een hoger programma, het D-programma, of volgens een lager programma, het C-programma. Onze minister kan, de Onderwijsraad gehoord, vakken aanwijzen, die, zolang hij niet anders bepaalt, uitsluitend worden afgelegd volgens het D-programma.

2. In het derde lid wordt «op het C-niveau» vervangen door:
volgens het C-programma.

B

In artikel 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In onderdeel a wordt na «economische wetenschappen II en recht»
ingevoegd:

, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid
II (textiele werkvormen)

2. In de onderdelen b en c wordt voor «tekenen» ingevoegd: muziek,

C

Artikel 10, tweede lid, komt te luiden:

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid mag de kandidaat,
indien gelegenheid wordt geboden onderwijs te volgen in een of meer
van de vakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), en
handvaardigheid II (textiele werkvormen), uit die vakken slechts één
kiezen.

D

In artikel 11 wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen

E

Artikel 11a wordt gewijzigd als volgt:

1. «Onze minister kan toestaan,» wordt vervangen door:

Het bevoegd gezag kan, met inachtneming van door Onze minister te
geven richtlijnen toestaan,

2. Aan het slot wordt toegevoegd:

Het bevoegd gezag deelt voor 1 oktober aan de inspecteur mede ten
aanzien van welke kandidaat wordt afgeweken van de voorschriften
gegeven bij of krachtens dit besluit en tevens welke afwijking is toegestaan.
De inspecteur kan binnen vier weken na ontvangst van deze mededeling,
de toestemming tot afwijking intrekken dan wel de toegestane afwijking in
overeenstemming brengen met de richtlijnen van Onze minister.

F

Artikel 11c vervalt.

G

Artikel 13, onderdeel b, wordt vervangen door:

b. een centraal examen.

H

In artikel 15 wordt «Het schriftelijk examen» vervangen door:
Het centraal examen

I

In artikel 16 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede en vijfde lid wordt «de schriftelijke examens» vervangen
door:

de centrale examens

2. Het zesde lid wordt vervangen door:

6. De kandidaat van een school voor m.a.v.o. heeft de keuze het
schoolonderzoek in een vak af te leggen volgens het D-programma,

volgens het C-programma of volgens het D- en het C-programma, voor zover het bevoegd gezag deze keuzemogelijkheid daadwerkelijk aanbiedt. De keuze wordt gedaan vóór 1 oktober van het schooljaar waarin het betrokken vak wordt geëxamineerd.

3. Het zevende lid wordt vervangen door:

7. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek in een vak aflegt volgens het D- en het C-programma, ontvangt hij voor dat schoolonderzoek twee cijfers, te weten één met betrekking tot het D-programma en één met betrekking tot het C-programma.

4. In het negende lid wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:

het centraal examen

J

In artikel 16a, vijfde lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:

het centraal examen.

K

In artikel 18, tweede lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:

het centraal examen.

L

In artikel 20, eerste en derde lid, wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:

de centrale examens.

M

Het opschrift van Hoofdstuk V wordt vervangen door:
Centraal examen

N

In artikel 21, tweede lid, wordt «Rechtspositiebesluit W.V.O.» vervangen door:

Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110).

O

In artikel 22, tweede lid, wordt «schriftelijk examen» vervangen door:
centraal examen.

P

In artikel 23 wordt «de schriftelijke examens» telkens vervangen door:
de centrale examens
en wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

Q

In artikel 24, eerste lid, wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:

de centrale examens.

R

Artikel 24a wordt vervangen door:

Artikel 24a

1. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek voor een vak uitsluitend heeft afgelegd volgens één van de beide programma's, legt hij het centraal examen in dat vak af volgens dat programma.

2. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek voor een vak volgens beide programma's heeft afgelegd, bepaalt hij na afsluiting van het schoolonderzoek volgens welk van beide programma's hij het centraal examen in dat vak zal afleggen. Hij deelt zijn keuze mede aan de directeur op een door deze te bepalen tijdstip en wijze.

3. De directeur van een school voor m.a.v.o. zendt ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens aan de inspecteur een genummerde alfabetische naamlijst van de kandidaten met vermelding van de vakken waarin en het programma volgens welke zij het centraal examen zullen afleggen.

S

In artikel 26 wordt het negende lid vervangen door een nieuw negende lid, luidende:

9. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur, zonodig op advies van een deskundige, de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan mededeling aan de inspecteur. Indien de inspecteur zich niet kan verenigen met de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, kan hij binnen vier weken na ontvangst van de in de voorgaande volzin bedoelde mededeling, voorschriften geven over de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

T

In artikel 27 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede lid wordt na de eerste volzin toegevoegd:

De aanwijzing van de onvolkomenheden bedoeld in de eerste volzin geschiedt niet op het door de kandidaten gemaakte werk.

2. In het derde lid wordt «De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken» vervangen door:

Vervolgens doet de directeur het door de kandidaten gemaakte werk en de door de examinerator gegeven beoordeling.

U

In de artikelen 28, eerste en derde lid, 29, eerste lid, en 29a wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen

V

Artikel 30 wordt vervangen door:

Artikel 30

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd hij één of meer zittingen tegenwoordig te zijn, wordt hem gedurende de periode van de herkansing de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee zittingen te voltooien.

2. Indien een kandidaat gedurende de in het eerste lid bedoelde periode evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen niet op twee zittingen kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld het centraal examen ten overstaan van de staatsexamencommissie af te leggen op een door deze commissie te bepalen tijdstip. In dat laatste geval meldt de kandidaat zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:

a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 11a toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;

b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 26, negende lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid beslist de inspecteur ten aanzien van een kandidaat die alsnog centraal examen in de vakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen) wil afleggen, op welke wijze deze kandidaat het centraal examen kan afleggen.

W

In artikel 31, eerste en tweede lid, wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen

X

In artikel 32, tweede lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

Y

In artikel 33 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. «het schriftelijk examen» wordt telkens vervangen door:
het centraal examen.
2. In de eerste volzin vervalt «, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11c».

Z

Artikel 34 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.
2. In het eerste lid wordt «de artikelen 35, 36, 37 en 37a.» vervangen door:
artikel 35 en 37.
3. Het tweede lid vervalt.

AA

Artikel 35 wordt vervangen door:

Artikel 35

1. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd aan een school voor v.w.o. of aan een school of een afdeling voor h.a.v.o. is geslaagd, indien hij:

- a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
- b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
- c. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel
- d. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.

2. De kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, is afgewezen.

BB

De artikelen 36, en 37a komen te vervallen.

CC

Artikel 38 wordt vervangen door:

Artikel 38

1. Zodra de uitslag volgens artikel 34 is vastgesteld, deelt de directeur deze te zamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Hij maakt daarbij melding van het bepaalde in en op grond van het tweede tot en met zesde lid.

2. De kandidaat heeft het recht herkansing te vragen van het centraal examen in één vak indien door het resultaat van die herkansing de kandidaat alsnog kan slagen voor het eindexamen. Hij doet een schriftelijk verzoek daartoe aan de directeur voor een door de directeur te bepalen dag en tijdstip. In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin kan een kandidaat van een school voor m.a.v.o. die op grond van artikel 37 is geslaagd herkansing aanvragen van het centraal examen in één vak indien het schoolonderzoek in dat vak volgens beide programma's heeft plaatsgevonden. In dat geval kan de herkansing slechts plaatsvinden volgens een hoger programma dan het programma volgens het welke het centraal examen is afgelegd.

3. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige. De kandidaten die herkansing vragen leveren de cijferlijst, bedoeld in artikel 39, in bij de directeur.

4. De herkansing van de centrale examens v.w.o. en h.a.v.o. geschiedt op dezelfde wijze als het normale centrale examen. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen geldt als definitief cijfer voor het centrale examen.

5. De herkansing van een centraal examen m.a.v.o. geschiedt bij een vak dat uitsluitend volgens het D-programma kan worden afgelegd, alsmede ten aanzien van de kandidaat voor een vak waarin hij het schoolonderzoek uitsluitend volgens één van de beide programma's heeft afgelegd, op dezelfde wijze als het eerder afgelegde centrale examen.

Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

6. De herkansing van een centraal examen m.a.v.o. geschiedt ten aanzien van de kandidaat voor een vak waarin hij het schoolonderzoek volgens beide programma's heeft afgelegd, te zijner keuze volgens één van beide programma's, met inachtneming van het volgende:

a. Bij herkansing volgens hetzelfde programma geldt het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen, als definitief cijfer voor het centraal examen.

b. Bij herkansing volgens het andere niveau geldt – indien de kandidaat na herkansing slechts bij een bepaald samenstel van eindcijfers is geslaagd – het cijfer dat het voor het slagen noodzakelijke eindcijfer oplevert, als definitief cijfer voor het centraal examen.

In alle andere gevallen stelt de directeur aan de kandidaat een van beide cijfers als definitief cijfer voor het centraal examen voor. Het voorgestelde cijfer geldt als definitief cijfer, tenzij de kandidaat binnen vier dagen na het voorstel de directeur schriftelijk mededeelt dat het andere cijfer in aanmerking moet worden genomen.

7. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 34 en aan de kandidaat medegedeeld.

DD

Artikel 38a komt te luiden:

Artikel 38a

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag in staat is in de gelegenheid stellen eindexamen v.w.o. af te leggen in meer dan in het in de artikelen 5 of 6 bepaalde minimum aantal vakken. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag in staat is in de gelegenheid stellen eindexamen h.a.v.o. dan wel m.a.v.o. af te leggen in één meer dan in het in de artikelen 7 of 8 bepaalde minimum aantal vakken.

2. De kandidaat bepaalt vóór een door het bevoegd gezag vast te stellen tijdstip dat in ieder geval voor de aanvang van het centraal examen valt, welke zijn examenvakken zijn en eventueel in welk vak of welke vakken hij eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5, 6, 7 of 8 bepaalde minimum aantal vakken, en tevens of het eindcijfer van het vak of de vakken waarin hij eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5, 6, 7 of 8 bepaalde minimum aantal vakken bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken.

3. Indien het eindcijfer van het vak of de vakken waarin de kandidaat eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5, 6, 7 of 8 bepaalde minimum aantal vakken bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, wordt het vak of de vakken vermeld op het diploma en wordt het eindcijfer van het vak of de vakken vermeld op de cijferlijst.

EE

In de artikelen 39, eerste lid, 41 en 47, eerste lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

FF

Artikel 39a, tweede volzin komt te luiden:

Het certificaat vermeldt het vak of de vakken waarvoor hij in het examenjaar waarin hij de school verlaat een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindcijfer, de cijfers,

behaald voor het schoolonderzoek en voor het centraal examen daarin, de soort van school waaraan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de definitieve uitslag van het examen is vastgesteld.

GG

In artikel 48 wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:
de centrale examens

HH

Artikel 51, derde lid, vervalt.

II

In artikel 52 wordt «schriftelijk examen» vervangen door:
centraal examen.

JJ

In artikel 53, eerste lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

ARTIKEL II

Het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 189)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 2 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het tweede lid wordt vervangen door:
2. Het eindexamen m.a.v.o. kan per vak worden afgelegd volgens een hoger programma, het D-programma, of volgens een lager programma, het C-programma. Onze minister kan, de Onderwijsraad gehoord, vakken aanwijzen, die, zolang hij niet anders bepaalt, uitsluitend worden afgelegd volgens het D-programma.
2. In het derde lid wordt «op het C-niveau» vervangen door:
volgens het C-programma.

B

In artikel 4 wordt de volgende wijziging aangebracht:
In onderdeel a wordt na «economische wetenschappen II en recht»
ingevoegd:
, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen).

C

In artikel 13, eerste lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

D

Artikel 14 wordt vervangen door:

Artikel 14

Het bevoegd gezag kan met inachtneming van door Onze minister te geven richtlijnen toestaan, dat ten aanzien van een kandidaat die grotendeels buiten Nederland onderwijs heeft ontvangen, dan wel voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde, tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften, gegeven bij of krachtens dit besluit. Het bevoegd gezag deelt voor 1 oktober aan de inspecteur mede ten aanzien van welke kandidaat wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit en tevens welke afwijking is toegestaan. De inspecteur kan binnen vier weken na ontvangst van deze mededeling, de toestemming tot afwijking intrekken dan wel de toegestane afwijking in overeenstemming brengen met de richtlijnen van Onze minister.

E

In artikel 17 wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

F

In artikel 19 wordt «Het schriftelijk examen» vervangen door:
Het centraal examen

G

In artikel 20 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede en vijfde lid wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:

de centrale examens

2. Het zesde lid wordt vervangen door:

6. De kandidaat van een school voor m.a.v.o. heeft de keuze het schoolonderzoek in een vak af te leggen volgens het D-programma, volgens het C-programma of volgens het D- en het C-programma, voor zover het bevoegd gezag deze keuzemogelijkheid daadwerkelijk aanbiedt. De keuze wordt gedaan vóór 1 oktober van het schooljaar waarin het betrokken vak wordt geëxamineerd.

3. Het zevende lid wordt vervangen door:

7. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek in een vak aflegt volgens het D- en het C-programma, ontvangt hij voor dat schoolonderzoek twee cijfers, te weten één met betrekking tot het D-programma en één met betrekking tot het C-programma.

4. In het negende lid wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:

het centraal examen

H

In artikel 20a, vijfde lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

I

In artikel 22, tweede lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

J

In artikel 24, eerste en derde lid, wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:
de centrale examens.

K

Het opschrift van Hoofdstuk V wordt vervangen door:
Centraal examen

L

In artikel 25, tweede lid, wordt «Rechtspositiebesluit W.V.O.» vervangen door:
Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110).

M

In artikel 26, tweede lid, wordt «schriftelijk examen» vervangen door:
centraal examen.

N

In artikel 27 wordt «de schriftelijke examens» telkens vervangen door:
de centrale examens
en wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

O

In artikel 28, eerste lid, wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:
de centrale examens.

P

Artikel 28a wordt vervangen door:

Artikel 28a

1. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek uitsluitend heeft afgelegd volgens één van de beide programma's, legt hij het centraal examen in dat vak af volgens dat programma.

2. Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. het schoolonderzoek voor een vak volgens beide programma's heeft afgelegd, bepaalt hij na afsluiting van het schoolonderzoek volgens welk van beide programma's hij het centraal examen in dat vak zal afleggen. Hij deelt zijn keuze mede aan de directeur op een door deze te bepalen tijdstip en wijze.

3. De directeur van een school voor m.a.v.o. zendt ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens aan de inspecteur een genummerde alfabetische naamlijst van de kandidaten met vermelding van de vakken waarin en het programma volgens welke zij het centraal examen zullen afleggen.

Q

In artikel 29, eerste lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

R

In artikel 30 wordt het negende lid vervangen door een nieuw negende lid, luidende:

9. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur, zonodig op advies van een deskundige, de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan mededeling aan de inspecteur. Indien de inspecteur zich niet kan verenigen met de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, kan hij binnen vier weken na ontvangst van de in de voorgaande volzin bedoelde mededeling voorschriften geven over de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

S

In artikel 31 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede lid wordt na de eerste volzin toegevoegd:

De aanwijzing van de onvolkomenheden bedoeld in de eerste volzin geschiedt niet op het door de kandidaten gemaakte werk.

2. In het derde lid wordt «De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken» vervangen door:

Vervolgens doet de directeur het door de kandidaten gemaakte werk en de door de examinerator gegeven beoordeling.

T

In de artikelen 32, eerste en derde lid, 33, eerste lid, en 33a wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen

U

Artikel 34 wordt vervangen door:

Artikel 34

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer zittingen tegenwoordig te zijn, wordt hem gedurende de periode van de herkansing de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee zittingen te voltooien.

2. Indien een kandidaat gedurende de in het eerste lid bedoelde periode evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen niet op twee zittingen kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld het centraal examen ten overstaan van de staatsexamencommissie af te leggen op een door deze commissie te bepalen tijdstip. In dat laatste geval meldt de kandidaat zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:

a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 14 toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;

b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 30, negende lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid beslist de inspecteur ten aanzien van een kandidaat die alsnog centraal examen in de vakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen) wil afleggen, op welke wijze deze kandidaat het centraal examen kan afleggen.

V

In de artikelen 35, eerste en tweede lid, 36, tweede lid, en 37 wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen.

W

In artikel 38 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen
2. Het tweede lid vervalt.

X

Artikel 39 wordt vervangen door:

Artikel 39

1. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd aan een school voor v.w.o. of aan een school voor h.a.v.o. is geslaagd, indien hij:

- a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
- b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
- c. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel
- d. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.

2. De kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, is afgewezen.

Y

Artikel 42 wordt vervangen door:

Artikel 42

1. Zodra de uitslag volgens artikel 38 is vastgesteld, deelt de directeur deze te zamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Hij maakt daarbij melding van het bepaalde in en op grond van het tweede tot en met zesde lid.

2. De kandidaat heeft het recht herkansing te vragen van het centraal examen in één vak indien door het doen van die herkansing, de kandidaat alsnog kan slagen voor het eindexamen dan wel voor het betreffende deeleindexamen. Hij doet een schriftelijk verzoek daartoe aan de directeur vóór een door de directeur te bepalen dag en tijdstip. In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin kan een kandidaat van een school voor m.a.v.o. die op grond van artikel 40 is geslaagd, herkansing aanvragen

van het centraal examen in één vak indien het schoolonderzoek in dat vak volgens beide programma's heeft plaatsgevonden. In dat geval kan de herkansing slechts plaatsvinden volgens een hoger programma dan het programma volgens het welke het centraal examen is afgelegd.

3. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige. De kandidaten die herkansing vragen leveren de cijferlijst, bedoeld in artikel 43, in bij de directeur.

4. De herkansing van de centrale examens v.w.o. en h.a.v.o. geschiedt op dezelfde wijze als het normale centrale examen. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen geldt als definitief cijfer voor het centrale examen.

5. De herkansing van een schriftelijk examen m.a.v.o. geschiedt bij een vak dat uitsluitend volgens het D-programma kan worden afgelegd alsmede ten aanzien van de kandidaat voor een vak waarin hij het schoolonderzoek uitsluitend volgens één van de beide programma's heeft afgelegd, op dezelfde wijze als het eerder afgelegde centrale examen. Het hoogste cijfer behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

6. De herkansing van een centraal examen m.a.v.o. geschiedt ten aanzien van de kandidaat voor een vak waarin hij het schoolonderzoek volgens beide programma's heeft afgelegd, te zijner keuze volgens één van beide programma's, met inachtneming van het navolgende:

a. Bij herkansing volgens hetzelfde programma geldt het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centrale examen, als definitief cijfer voor het centraal examen.

b. Bij herkansing volgens het andere programma geldt – indien de kandidaat na herkansing slechts bij een bepaald samenstel van eindcijfers is geslaagd – het cijfer dat het voor het slagen noodzakelijke eindcijfer oplevert, als definitief cijfer voor het centraal examen. In alle andere gevallen stelt de directeur aan de kandidaat één van beide cijfers als definitief cijfer voor het centraal examen voor. Het voorgestelde cijfer geldt als definitief cijfer, tenzij de kandidaat binnen vier dagen na het voorstel de directeur schriftelijk mededeelt dat het andere cijfer in aanmerking moet worden genomen.

7. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 38 en aan de kandidaat medegedeeld.

Z

Artikel 42a komt te luiden:

Artikel 42a

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag in staat is in de gelegenheid stellen eindexamen v.w.o. af te leggen in meer dan in het in de artikelen 5, 6 of 7 bepaalde minimum aantal vakken. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag in staat is in de gelegenheid stellen eindexamen h.a.v.o. dan wel m.a.v.o. af te leggen in één meer dan in het in de artikelen 8 of 9 bepaalde minimum aantal vakken.

2. De kandidaat bepaalt vóór een door het bevoegd gezag vast te stellen tijdstip dat in ieder geval voor de aanvang van het centraal examen valt, welke zijn examenvakken zijn en eventueel in welk vak of welke vakken hij eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5, 6, 7, 8 of 9 bepaalde minimum aantal vakken, en tevens of het eindcijfer van het vak of de vakken waarin hij eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5, 6, 7, 8 of 9 bepaalde minimum aantal vakken bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken.

3. Indien het eindcijfer van het vak of de vakken waarin de kandidaat eindexamen wil afleggen boven het in de artikelen 5,6,7,8 of 9 bepaalde minimum aantal vakken bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, wordt het vak of de vakken vermeld op het diploma en wordt het eindcijfer van het vak of de vakken vermeld op de cijferlijst.

AA

In artikel 43, derde lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

BB

In de artikelen 45, 46, 49 en 50, eerste lid, wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen.

CC

In artikel 51 wordt «de schriftelijke examens» vervangen door:
de centrale examens.

DD

In de artikelen 55 en 55a, eerste lid, wordt «schriftelijk examen» vervangen door:
centraal examen

EE

In artikel 57 wordt de tweede volzin van het tweede lid vervangen door:
Daarbij wordt het driejarig m.a.v.o. gelijk gesteld met het C-programma en het vierjarig m.a.v.o. met het D-programma.

ARTIKEL III

Het Eindexamenbesluit l.b.o. (Stb. 1976, 31)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In de artikelen 1, 3, tweede lid, en 5, eerste lid, wordt «centraal schriftelijk examen» telkens vervangen door:
centraal examen

B

In artikel 7 wordt, onder vernummering van het derde lid tot vierde lid, een nieuw derde lid ingevoegd, luidende:

3. De directeur kan zich doen vervangen door een adjunct-directeur.

C

In artikel 8 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur, zonodig op advies van een deskundige, de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan mededeling aan de inspecteur. Indien de inspecteur zich niet kan verenigen met de

wijze waarop het examen zal worden afgelegd, kan hij binnen vier weken na ontvangst van de in de voorgaande volzin bedoelde mededeling voorschriften geven over de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

2. In het tweede lid wordt «Onze minister kan toestaan,» vervangen door:

Het bevoegd gezag kan, met inachtneming van door Onze minister te geven richtlijnen toestaan,

3. Aan het slot van het tweede lid wordt toegevoegd:

Het bevoegd gezag deelt voor 1 oktober aan de inspecteur mede ten aanzien van welke kandidaat wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit en tevens welke afwijking is toegestaan. De inspecteur kan binnen vier weken na ontvangst van deze mededeling, de toestemming tot afwijking intrekken dan wel de toegestane afwijking in overeenstemming brengen met de richtlijnen van Onze minister.

D

In artikel 17, eerste en vierde lid, wordt «centraal schriftelijk examen» vervangen door:
centraal examen

E

Het opschrift van hoofdstuk IV «Centraal schriftelijk examen» wordt vervangen door:
Centraal examen.

F

In artikel 21, eerste lid, wordt «het centraal schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

G

In artikel 22 wordt «de centrale schriftelijke examens» vervangen door:
de centrale examens

H

In de artikelen 23, tweede en vijfde lid, en 23a wordt «het centraal schriftelijk examen» telkens vervangen door:
het centraal examen

I

In artikel 24, eerste lid, wordt na de eerste volzin toegevoegd:
De examinator maakt geen aantekeningen op het gemaakte werk.

J

In artikel 24a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt «de van de examinator ontvangen stukken» vervangen door:

nadat hij de stukken van de examinator ontvangen heeft, het gemaakte werk en de door de examinator gegeven beoordeling.

2. In het derde en vijfde lid wordt «het schriftelijk examen» telkens vervangen door:

het centraal examen.

K

Artikel 25 wordt vervangen door:

Artikel 25

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij een of meer zittingen tegenwoordig te zijn, wordt hem gedurende de periode van de herkansing de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee zittingen te voltooien.

2. Indien een kandidaat gedurende de in het eerste lid bedoelde periode evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen niet op twee zittingen kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld het centraal examen ten overstaan van de staatsexamencommissie voor het m.a.v.o. af te leggen op een door deze commissie te bepalen tijdstip. In dat laatste geval meldt de kandidaat zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de staatsexamencommissie.

In dat geval deelt de directeur, wanneer dat zich voordoet, aan de commissie mede:

a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 8, tweede lid, toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal of tot enig ander vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;

b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 8, eerste lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

3. Na afloop van het staatsexamen deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de directeur. De examencommissie stelt de uitslag van het eindexamen vast.

L

In artikel 25a wordt «het schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

M

In de artikelen 26, tweede en vierde lid, en 27 wordt «het centraal schriftelijk examen» vervangen door:
het centraal examen

N

Artikel 28 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid vervalt de tweede volzin.

2. Het tweede lid wordt vervangen door:

2. De kandidaat die examen heeft afgelegd is geslaagd, indien hij:

a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,

b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,

c. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel

d. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.

3. In het vierde lid vervalt:

«, dan wel de voorlopige uitslag».

4. In het vijfde lid wordt «in ten hoogste twee van zijn vakken» vervangen door:

in één vak.

5. In het vijfde, zevende en achtste lid wordt «centraal schriftelijk examen» telkens vervangen door:

centraal examen.

6. Het zesde lid wordt vervangen door:

6. Door het vragen van herkansing wordt de uitslag een voorlopige. De kandidaten die herkansing vragen leveren de cijferlijst, bedoeld in artikel 29, in bij de directeur.

7. In het achtste lid wordt na de eerste volzin ingevoegd:

In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin kan een kandidaat die reeds is geslaagd voor het examen slechts herkansing van het centraal examen in één vak vragen volgens een hoger programma dan het programma volgens welk het centraal examen in het betreffende vak is afgelegd.

8. In het achtste lid vervallen de laatste twee volzinnen.

9. In het negende lid vervalt:

«definitieve».

O

Artikel 28a komt te luiden:

Artikel 28a

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag in staat is, in de gelegenheid stellen eindexamen af te leggen in zeven vakken.

2. De kandidaat bepaalt vóór een door het bevoegd gezag vast te stellen tijdstip welke zijn examenvakken zijn en eventueel welke zijn zevende examenvak zal zijn en tevens of het eindcijfer van het zevende vak bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken. Indien de kandidaat tevens deelneemt aan het centraal examen, valt dat tijdstip voor de aanvang van het centraal examen.

3. Indien het eindcijfer van het zevende vak bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, wordt dat vak vermeld op het diploma en wordt het eindcijfer van dat vak vermeld op de cijferlijst.

P

In artikel 32, vierde lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door: het centraal examen.

Q

In artikel 35, tweede lid, wordt «het schriftelijk examen» vervangen door: het centraal examen.

ARTIKEL IV

Het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 (Stb. 1978, 623)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 2, tweede lid, wordt vervangen door:

2. Het staatsexamen m.a.v.o. en deelstaatsexamens m.a.v.o. worden per vak afgenomen volgens een hoger programma, het D-programma, of

volgens een lager programma, het C-programma. Onze minister kan, de Onderwijsraad gehoord, vakken aanwijzen, die, zolang hij niet anders bepaalt, uitsluitend worden afgenomen volgens het D-programma.

B

Artikel 19, achtste lid, wordt vervangen door:

8. De voorzitter kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de voorzitter de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

ARTIKEL V

Het Besluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1967, 526)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 13, tweede lid, onderdeel b, wordt «op het D-niveau» vervangen door:
volgens het D-programma.

B

Aan artikel 20 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, bedraagt het aantal lessen voor de vakken muziek, tekenen en handvaardigheid te zamen 12 voor de leerlingen die in een van deze vakken examen afleggen.

C

Aan artikel 21 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, bedraagt het aantal lessen voor de vakken muziek, tekenen en handvaardigheid te zamen 12 voor de leerlingen die in een van deze vakken examen afleggen.

D

Aan artikel 24 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, bedraagt het aantal lessen voor de vakken muziek, tekenen en handvaardigheid te zamen 15 voor de leerlingen die in een van deze vakken examen afleggen.

E

Aan artikel 25 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, bedraagt het aantal lessen voor de vakken muziek, tekenen en handvaardigheid te zamen 15 voor de leerlingen die in een van deze vakken examen afleggen.

F

Artikel 34b komt te vervallen.

ARTIKEL VI

Het Besluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-m.e.a.o. (Stb. 1979, 188)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 5 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid, onderdeel b, wordt «op het D-niveau» vervangen door:
volgens het D-programma
2. In het tweede lid, onderdeel b, wordt «op het D-niveau» vervangen door:
volgens het D-programma
3. In het vierde lid, onderdeel b, ten eerste wordt «op het D-niveau» vervangen door:
volgens het D-programma

B

In artikel 9 wordt de volgende wijziging aangebracht:

- Aan het eerste lid, onderdeel d, wordt na «economische wetenschappen II en recht» toegevoegd:
, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen).

C

In artikel 10 wordt de volgende wijziging aangebracht:

- In het eerste lid, onderdeel c, wordt na «economische wetenschappen II en recht» ingevoegd:
, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen).

D

In artikel 11 wordt de volgende wijziging aangebracht:

- Aan het eerste lid, onderdeel c, wordt na «economische wetenschappen II en recht» toegevoegd:
, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen).

ARTIKEL VII

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1987 en werkt voor zover het betreft artikel V, onder B, C, D en E terug tot en met 1 augustus 1986. Indien het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 30 juli 1987, treedt het in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst, en werkt het met uitzondering van artikel V, onder B, C, D en E terug tot en met 1 augustus 1987.

ARTIKEL VIII

In afwijking van het bepaalde in artikel VII blijven ten aanzien van een kandidaat die voor 1 februari 1987 is afgewezen voor het eindexamen en ten aanzien van wie de artikelen 11c en 37a van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en artikel 34b van het Besluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. geen toepassing hebben gevonden, de bovengenoemde artikelen tot 1 februari 1989 van toepassing.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 7 juli 1987, Stb. 346.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 8 september 1987, nr. 172.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 7 juli 1987

Beatrix

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Uitgegeven de *veertiende* augustus 1987

De Minister van Justitie a.i.,
C. P. van Dijk

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen

Het doel van dit besluit is te komen tot een eenvoudiger en overzichtelijker gang van zaken bij de eindexamens in v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o. De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen heeft ter bevordering van dit doel enige vertegenwoordigers van onderwijsorganisaties geconsulteerd. Op basis van die consultatie is overleg gevoerd in het Overleg Orgaan voor het Voortgezet Onderwijs.

De daaruit voortvloeiende beleidsvoornemens zijn aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden, (Kamerstukken II, 1985/86, 19 200, hoofdstuk VIII, nr. 91) gevolgd door het advies van de Onderwijsraad (OR/877 S, d.d. 26 mei 1986). De staatssecretaris voerde op 25 juni 1986 overleg met de Tweede Kamer, resulterend in de voordracht tot dit besluit.

2. Adviezen Onderwijsraad en artikel 3-organisaties

Op dit besluit is door de Onderwijsraad advies uitgebracht op 17 januari 1987, kenmerk OR/961 S. Tevens zijn een aantal adviezen van de artikel 3 organisaties ontvangen. Deze adviezen hebben op een aantal punten geleid tot aanpassing van het onderhavige besluit. De Onderwijsraad meent dat de bepaling dat het eindcijfer van het extra vak altijd meetelt bij de bepaling van de uitslag een te zware belasting is voor de kandidaten v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. Hij stelt een andere regeling voor. Dit advies is overgenomen en heeft geleid tot opnemings van de artikelen I, onder DD, II onder Z en III onder O, waarbij het bevoegd gezag kan beslissen dat de mogelijkheid tot het afleggen van examens in een extra vak slechts voorbehouden is aan goede kandidaten.

In afwijking van het advies van de Onderwijsraad is niet gekozen voor een compensatieregeling bij de deexamens. Een kandidaat die kiest voor de opbouw van het diploma via deexamens, kiest voor een eenvoudiger leerweg dan de kandidaat die volledig dagonderwijs volgt. Daarom wordt van hem verlangd dat hij voor al zijn vakken een voldoende eindcijfer behaalt.

De uitslagregel bij het staatsexamen is niet veranderd. Deze regel is iets zwaarder, omdat bij de staatsexamens een volledig herexamen in een vak mogelijk is, terwijl bij de eindexamens uitsluitend de herkansing in een vak van het centraal examen mogelijk is.

De Onderwijsraad en een aantal organisaties stemmen in met het voornemen in het dagonderwijs het opbouwen van een diploma af te schaffen. Zij pleiten ervoor om de gezakte kandidaten dan ook volledig mee te laten tellen bij de berekening van het aantal leraarlessen. Gezien het geringe aantal kandidaten dat van deze mogelijkheid gebruik maakt en de beperkte budgettaire ruimte kan dit voorstel niet gehonoreerd worden.

Naar aanleiding van vragen van de Onderwijsraad en het bezwaar van enkele organisaties tegen het leggen van een ondergrens in het m.a.v.o. is vooralsnog besloten dit voorstel in beraad te houden, mede gelet op de wens van de Tweede Kamer van deze adviezen kennis te kunnen nemen. Het onderhavige besluit is in deze zin aangepast dat op dit moment nog geen ondergrens in het m.a.v.o. wordt gelegd. Als gevolg hiervan zal voor het m.a.v.o. voorlopig de oude uitslagregel gehandhaafd blijven, terwijl voor het v.w.o., h.a.v.o. en l.b.o. de nieuwe regel gaat gelden.

De Onderwijsraad adviseert om de beperking ten aanzien van het aantal te kiezen expressievakken op te heffen. Dit advies is niet overgenomen. In het kader van de beleidsvoornemens ten aanzien van de structurering van de vakkenpakketten in het v.w.o. en a.v.o. zal hieraan nog aandacht geschonken worden.

De opmerkingen van de Onderwijsraad hebben voor het overige geleid tot opnemings in de nota van toelichting van een artikelsgewijze toelichting. Waar nodig zal in dat deel van deze nota van toelichting nog op aantal opmerkingen van de Onderwijsraad ingegaan worden.

3. Deregulering

Het onderhavige besluit leidt op een aantal punten tot vereenvoudiging van de regelgeving en eveneens op een aantal punten tot vermindering van uitvoeringslasten, zowel bij het Rijk als bij het onderwijs.

Vereenvoudiging van de regelgeving wordt bereikt doordat een aantal verschillende bepalingen in v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en l.b.o. worden vervangen door gelijklopende bepalingen. Het meest in het oog springt hier de nieuwe regel voor de uitslag van de examens, die in de plaats treedt van de afzonderlijke regels voor v.w.o., h.a.v.o. en l.b.o. en in de plaats zal treden van de weer andere regels in de eindexamenbeschikkingen van scholengemeenschappen met een zogenaamde gemengde eindexamenregeling.

Verder is nu een gelijke regeling voor de bevoegdheid tot het verlenen van bijzondere examencondities aan kandidaten met een lichamelijke of geestelijke handicap getroffen, zijn enige lastige terminologische verschillen ongedaan gemaakt en is de vervanging van de directeur bij de eindexamens nu in v.w.o.-h.a.v.o. en l.b.o. gelijk geregeld.

Vermindering van de uitvoeringslasten bij het Rijk wordt bereikt, doordat het verlenen van bijzondere afnamecondities nu aan het bevoegd gezag is overgelaten. Met name bij kandidaten met een niet-Nederlandse moedertaal betreft het hier jaarlijks duizenden potentiële kandidaten voor bijzondere condities. Als die condities voor een aanmerkelijk deel daarvan aangevraagd worden, kan het Rijk hier geen afgewogen beschikkingen meer nemen.

Vermindering van de uitvoeringslasten bij het onderwijs wordt bereikt door de beperking van de mogelijkheden tot herkansing en door de afschaffing van de voorlopige uitslag in veel gevallen. De nieuwe regeling maakt het mogelijk, zittingen voor de herkansing op één dag te plaatsen, zodat het tweede tijdvak geen bijna volledige herhaling van het eerste tijdvak wordt. Tevens zal het aantal kandidaten dat aan de herkansing deelneemt drastisch verminderen. Het totaal aantal in de herkansing afgelegde centrale examens door kandidaten zou tot ongeveer 30% van het huidige aantal kunnen verminderen.

De beperking van de voorlopige uitslag tot kandidaten die aan de herkansing deelnemen, houdt een vermindering met circa 250.000 door de scholen in te vullen en aan de inspectie te zenden voorlopige cijferlijsten in.

4. De inhoud der wijzigingen

De wijzigingen betreffen de volgende onderdelen:

- a. de regeling van de uitslag der examens in v.w.o., h.a.v.o. en l.b.o.;
- b. de regeling van de herkansing;
- c. de afschaffing van de mogelijkheid in het dagonderwijs een diploma op te bouwen;
- d. de invoering van de expressievakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen) als eindexamenvak in het v.w.o., en het laten vervallen van het toestemmingsvereiste voor het aanbieden van het vak muziek als eindexamenvak in h.a.v.o. en m.a.v.o.
- e. een wijziging in de aanwijzing van kandidaten met een niet-Nederlandse moedertaal, dan wel kandidaten die grotendeels buiten Nederland onderwijs hebben ontvangen en in v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. van kandidaten met een lichamelijke dan wel geestelijke handicap;
- f. enige terminologische harmonisatie tussen de verschillende examenbesluiten.

5. De uitslag der examens

De nieuwe regeling van de uitslag geeft dezelfde hoofdregel voor v.w.o., h.a.v.o. en l.b.o. De uitslagregels in de beschikkingen voor de eindexamens aan scholengemeenschappen a.v.o.-l.b.o. met een zgn. gemengde eindexamenregeling zullen hiermee in overeenstemming worden gebracht.

6. De regeling van de herkansing

De nieuwe regeling stelt aanzienlijke beperkingen aan de mogelijkheid tot herkansing van de centrale examens, zowel wat betreft de mogelijkheid tot deelname als wat betreft het aantal vakken waarin een kandidaat herkansing kan doen. Daardoor wordt het mogelijk de herkansing betrekkelijk eenvoudig af te wikkelen en tevens kan de aanvang der centrale examens ca. 10 dagen later worden gesteld dan nu het geval is.

7. Uitslag en herkansing in samenhang

Door de beperkingen van de mogelijkheden tot herkansing wordt het voor bepaalde kandidaten moeilijker om te slagen voor het eindexamen.

Daaraan is tegemoet gekomen, door voor v.w.o., h.a.v.o. en l.b.o. een uitslagregel te kiezen, die iets lichter is dan de huidige. Daardoor wordt de verzwaren van de exameneisen doordat kandidaten nog slechts in één vak mogen herkansen weer teniet gedaan. In hun totaliteit blijven de exameneisen ongeveer gelijk.

Door de beperking van de herkansingen is nog een andere vereenvoudiging mogelijk geworden. De voorlopige uitslag – en de registratie daarvan – is grotendeels overbodig geworden. In de nieuwe regeling is dit begrip dan ook beperkt tot kandidaten die aan de herkansingen deelnemen.

8. Certificaten in het dagonderwijs v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en l.b.o.

Na de invoering van de regeling, dat gezakte kandidaten in het v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. slechts in beperkte mate meetellen bij de bepaling van het aantal leraarlessen van een school, is de regeling in het leven geroepen, dat dergelijke kandidaten de mogelijkheid krijgen het onderwijs aan een dagschool in slechts enkele vakken te volgen, in die vakken eindexamens afleggen en dat voor het overige eerder behaalde voldoende eindcijfers blijven staan.

De ervaringen met deze regeling zijn niet gunstig. Slechts ca. 5,8% van de afgewezen kandidaten maakt van de regeling gebruik en waar van de regeling gebruik wordt gemaakt blijkt dit een storende invloed op het verloop van het onderwijs te hebben.

Deze regeling wordt dan nu ook voor de dagscholen ingetrokken.

Kandidaten die opnieuw eindexamen aan een dagschool willen afleggen, dienen volledig opnieuw eindexamen af te leggen en het onderwijs in al hun examenvakken te volgen. De mogelijkheid een diploma op te bouwen blijft wel bestaan in het avond- en dag-avondonderwijs en bij de staats-examens. Met het oog daarop blijft een certificaat uitgereikt worden aan een afgewezen kandidaat, die het dagonderwijs verlaat, waarop vermeld staat voor welke examenvakken hij een voldoende eindcijfer heeft behaald.

9. Expressievakken

Scholen voor h.a.v.o. en m.a.v.o. kennen sinds enige tijd de expressievakken als reguliere eindexamenvakken: zij werden als vrij aan te bieden examenvakken opgenomen in het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. door het besluit van 14 juli 1983 (Stb. 361) en in

het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. door het besluit van 6 december 1984 (Stb. 624), waarbij echter voor het vak muziek (dagscholen) de toestemming gehandhaafd bleef zoals werd vastgesteld toen deze vakken voor het eerst als eindexamenvak in het toenmalige eindexamenbesluit werden opgenomen door het besluit van 8 maart 1978 (Stb. 126).

Voor het v.w.o. zijn deze vakken als experimenteel eindexamenvak sinds 1977 beproefd. Dit experiment is afgesloten. De «Coördinatiecommissie Experiment Eindexamens v.w.o. in de vakken handenarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen» heeft als resultaat van het experiment voorgesteld de expressievakken als examenvak in het v.w.o. in te voeren. De inspectie, een groot aantal organisaties en de Onderwijsraad (advies van 7 juni 1985, nr. O.R. 2A/695 S) hebben hierover positief geadviseerd terwijl ook de organisaties vertegenwoordigd in het Overleg Orgaan Voortgezet Onderwijs in het algemeen met de invoering als regulier examenvak konden instemmen. Op grond daarvan is aan de scholen in de circulaire van 9 juni 1986, kenmerk VO/AV 86-05, medege-deeld, dat invoering van de expressievakken als examenvak in het v.w.o. zal worden bevorderd. Door het besluit worden de voornemens uit bovengenoemde circulaire tot uitvoering gebracht.

De voornoemde Coördinatiecommissie heeft voorgesteld aan scholen slechts toe te staan één van de desbetreffende vakken als eindexamenvak aan te bieden indien wordt voldaan aan de voorwaarde, dat door alle leerlingen van de school over de gehele cursus tenminste 8 (gymnasium) resp. 12 (atheneum) lessen in de expressievakken zijn gevolgd.

Dit voorstel behelsde een verruiming van het te volgen aantal lessen voor iedere leerling waarvoor in de vigerende tabellen de ruimte ontbreekt.

Mede naar aanleiding van de advisering door inspectie en Onderwijsraad is in dit besluit afgezien van het in eerste instantie aan de adviserende organisaties voorgelegde alternatief, inhoudende een per school gedifferentieerde (afhankelijk van aard en aantal van de als examenvak aangeboden expressievakken) regeling.

Een dergelijke regeling is naar zijn aard complex, en alleen daarom al minder gewenst. Ook het door de Onderwijsraad – voor het geval dat aan verhoging van de getallen uit de bestaande minimumlessentabellen zou worden vastgehouden, wat de Raad niet bepleit – voorgestelde alternatief (verhoging van het aantal uren voor het gymnasium van 6 naar 9, indien de school expressievakken als examenvak aanbiedt) is in dit besluit niet overgenomen. Ingestemd wordt met de vaststelling van de Onderwijsraad, dat in beginsel de vigerende minimumtabel voor het bereiken van het vereiste niveau in deze vakken (als examenvak) een voldoende waarborg is.

Een wijziging van deze tabel in verband met de invoering van de expressievakken als eindexamenvak in het v.w.o. is ook uit een oogpunt van terughoudendheid in de regelgeving ongewenst. Om toch tegemoet te komen aan de wens om de expressievakken bescherming te bieden wordt in het onderhavige besluit vastgelegd, dat, alléén voor de leerling die één van de expressievakken als eindexamenvak kiest, het totale aantal lessen dat in de expressievakken is gevolgd wordt vastgelegd op een aantal dat waarborgt dat boven het voor alle leerlingen verplichte minimum een bepaald aantal lessen door de kandidaat is gevolgd. Dit vastgelegde verplichte aantal (6) is een minimum. Scholen kunnen het verplichte aantal van 6 lessen verhogen. Dit is een kwestie van schoolbeleid. Er zijn geen aanpassingen vastgelegd in het aantal voorgeschreven lessen per expressievak afzonderlijk.

Bij het «vrij geven» van de expressievakken als eindexamenvak in h.a.v.o. en m.a.v.o. is het vak muziek (dagscholen) daarin niet meegenomen.

Voor dit vak bleef dus de bepaling gehandhaafd, dat het als examenvak alleen kon worden aangeboden na goedkeuring van de minister, de Onderwijsraad gehoord.

De voornaamste reden daarvan was het gebrek aan bevoegde leraren: voorkomen moest worden, dat het examenvak zich zou ontwikkelen in een situatie waarin in veel gevallen niet geheel gekwalificeerde leraren met het vak worden belast. Het lijkt in de huidige omstandigheden niet noodzakelijk, deze regeling ook voor het v.w.o. te (blijven) laten gelden. Mede in verband met dereguleringsmotieven is van de gelegenheid gebruik gemaakt, de desbetreffende voorwaarde ook voor h.a.v.o. en m.a.v.o. te laten vervallen.

10. Bijzondere examencondities

Enige tijd geleden werd in de eindexamenbesluiten de mogelijkheid opgenomen, dat voor kandidaten die grotendeels buiten Nederland onderwijs hebben ontvangen, dan wel kandidaten voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, wordt afgeweken van de geldende eindexamenregeling. De bevoegdheid deze afwijking toe te staan werd aan de minister toegekend.

Deze bevoegdheid wordt nu aan het bevoegd gezag toegekend. De minister beperkt zich tot het geven van richtlijnen en het middels zijn inspecteurs kennis nemen van de uitvoering van de regeling. Aan de inspecteur is nog wel de bevoegdheid toegekend deze aanwijzing ongedaan te maken, dan wel de toegestane afwijking in overeenstemming te brengen met de ministeriële richtlijnen, met het oog op het voorkomen van mogelijke ongelijkheden tussen de kandidaten.

Deze wijziging vindt vooral zijn grond in de wens tot taakvermindering bij het Rijk, gelet ook op het grote aantal kandidaten dat binnen de werking van deze regeling kan vallen.

11. Harmonisatie van terminologie

In dit besluit wordt de terminologie in de verschillende eindexamenbesluiten op twee punten geharmoniseerd.

De begrippen centraal schriftelijk examen uit het Eindexamenbesluit l.b.o. en schriftelijk examen uit de eindexamenbesluiten v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. worden vervangen door de term «centraal examen».

Daarmee wordt uitgedrukt wat voor dit examen karakteristiek is, n.l. dat opgaven, correctievoorschrift, beoordelingsnormen en caesuren centraal worden vastgesteld en voor alle kandidaten die aan het examen in een vak deelnemen voor dat vak gelijk zijn.

Verder wordt voor het onderscheid A, B, C, D nu overal de term «programma» ingevoerd. Dit betreft met name het m.a.v.o. In het m.a.v.o. was vanaf 1983 de situatie dat er per vak een examenprogramma werd vastgesteld, waarop examen op C- of D-niveau kon worden afgelegd. Bij de ontwikkeling van de eindexamenprogramma's is gebleken, dat het gewenst is het onderscheid tussen C en D ook in de programma's tot uitdrukking te brengen. In nieuwe m.a.v.o.-programma's zoals die voor de moderne vreemde talen en het (concept-)programma voor natuurkunde is dat al gebeurd. Met de invoering van de term «programma» heeft dit onderscheid nu ook een wettelijke basis gekregen.

Voor de examens in eigenlijke zin heeft deze terminologische harmonisatie geen gevolgen.

12. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I onder T, II onder S, III onder I en J

Deze artikelen bepalen dat het niet meer toegestaan is de onvolkomenheden op het werk zelf aan te geven. De reden hiervoor is, dat de

kwaliteit van de beoordeling zeer gebaat is bij een onafhankelijke beoordeling door meer dan een corrector. Het beleid is al geruime tijd gericht op een grotere objectiviteit van de beoordeling en deze maatregel past daarin. Het antwoord op de vraag van de Onderwijsraad of het in de toekomst niet meer toegestaan is door middel van streepjes en kruisjes op onvolkomenheden in het examenwerk te attenderen, luidt dus bevestigend: dat is inderdaad niet de bedoeling.

Ten aanzien van het verzenden aan de gecommiteerde van het door de kandidaten gemaakte werk en de beoordeling daarvan door de examinerator, kan gezegd worden dat met de beoordeling bedoeld is: het totaal aantal punten dat de kandidaat volgens het correctievoorschrift behaald heeft.

Artikel I onder V, II onder U

Om de herkansing zo eenvoudig mogelijk te houden is bepaald, dat slechts kandidaten die via herkansing van het centraal examen in één vak alsnog kunnen slagen aan de herkansing mogen deelnemen, alsmede kandidaten die in ten minste één vak alsnog een hoger programma kunnen halen.

Verdere uitbreidingen van de herkansingen zouden tot extra beslag op de organisatie leiden.

Voor kandidaten die om een geldige reden verhinderd zijn geweest bij meer dan twee zittingen van het eerste tijdvak van het centraal examen alsmede voor kandidaten die na de herkansingsdag nog het recht hebben op herkansing in één vak van het centraal examen is een regeling getroffen, dat zij het centraal examen kunnen voltooien ten overstaan van de staatsexamencommissie m.a.v.o. dan wel de staatsexamencommissie v.w.o.- h.a.v.o.

Daarbij is gedacht aan een zitting van deze commissie eind augustus, zodat de betreffende kandidaten het eindexamen kunnen afronden, voordat zij daadwerkelijk met een eventuele verdere opleiding beginnen.

De reden dat bij de expressievakken een afwijkende regeling ten aanzien van de herkansing is gekozen, is gelegen in het feit dat bij staatsexamens de expressievakken geen examenvakken zijn. De regeling voor zieke kandidaten moet dus anders zijn. De inspecteur wijst een plaats en een tijdstip aan waar kandidaten examen kunnen afleggen in het derde tijdvak.

Artikelen I onder CC, II onder Y

Naar aanleiding van het advies van de Onderwijsraad zijn deze artikelen aangepast zodat de reeds geslaagde m.a.v.o. kandidaat die zijn profiel wil verbeteren kan kiezen welk cijfer hij op zijn eindlijst geplaatst wil zien.

Artikel III onder C

Dit artikel is aangepast aan het advies van de Onderwijsraad.
De bijzondere afdnamecondities zijn nu voor alle schoolsoorten gelijk.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks